

УДК 657.1:336.2:005

JEL H21, H25, M41

DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-5940.1.2026.25>**Надія Шкроміда**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7170-2497>
E-mail: nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Анотація. У статті досліджено трансформацію обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту в умовах динамічного та цифровізованого податкового середовища, що зумовлює зміну його ролі від інструменту фіксації податкових показників до інтегрованої системи формування управлінських рішень. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розвиток підходів до трактування обліково-аналітичного забезпечення як адаптивної системи управління податковими процесами підприємства. Методологічну основу становлять методи теоретичного узагальнення, системного та структурно-логічного аналізу, порівняння, абстрагування та моделювання, що дозволило комплексно оцінити існуючі наукові підходи та виявити їх обмеження. У результаті дослідження встановлено, що сучасні трансформації податкової системи супроводжуються посиленням вимог до інтегрованості, оперативності та аналітичної глибини інформації, водночас практика діяльності підприємств засвідчує її фрагментарність і недостатню придатність для обґрунтування управлінських рішень. Узагальнення наукових підходів дало змогу виявити їх орієнтацію переважно на інформаційний або процесний аспект без належного врахування управлінської складової та специфіки податкового менеджменту. Запропоновано авторське бачення обліково-аналітичного забезпечення як інтегрованої адаптивної системи, що поєднує облік, аналіз, прогнозування та контроль у єдиному інформаційно-управлінському контурі та забезпечує безперервну підтримку прийняття рішень. Розроблено структурно-логічну модель управління податковими процесами підприємства, яка відображає взаємозв'язок зовнішнього податкового середовища, внутрішніх процесів та інформаційно-аналітичних потоків, а також систематизовано трансформацію функціональної ролі забезпечення й інструменти його реалізації. Наукова новизна полягає у переосмисленні сутності обліково-аналітичного забезпечення як ключової підсистеми корпоративного податкового менеджменту, що функціонує на засадах інтегрованості, адаптивності та проактивності. Практична цінність результатів полягає у можливості їх використання для підвищення обґрунтованості податкових рішень, мінімізації ризиків і забезпечення ефективної адаптації підприємств до умов нестабільного та цифровізованого податкового середовища.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення; корпоративний податковий менеджмент; податкова система; податкові ризики; інтегровані інформаційні системи; управління податковими процесами.

Nadiia Shkromyda

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7170-2497>
E-mail: nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua

ACCOUNTING AND ANALYTICAL FRAMEWORK FOR CORPORATE TAX MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF TAX SYSTEM TRANSFORMATION

Abstract. The article examines the transformation of accounting and analytical support of corporate tax management in a dynamic and digitalized tax environment, which drives a shift in its role from a tool for recording tax indicators to an integrated system for managerial decision-making. The aim of the study is to substantiate theoretical provisions and develop approaches to interpreting accounting and analytical support as an adaptive system for managing a company's tax processes. The methodological framework is based on methods of theoretical generalization, system and structural-logical analysis, comparison, abstraction, and modeling, which enabled a comprehensive assessment of existing scientific approaches and the identification of their limitations. The study finds that contemporary transformations of the tax system are accompanied by increased requirements for integration, timeliness, and analytical depth of information; at the same time, business practice demonstrates its fragmentation and limited applicability for substantiating tax decisions. The generalization of scientific approaches revealed their predominant focus on informational or procedural aspects without adequate consideration of the managerial component and the specifics of tax management. The author proposes an original interpretation of accounting and analytical support as an integrated adaptive system that combines accounting, analysis, forecasting, and control within a unified information and management framework, ensuring continuous support for decision-making. A structural and logical model of enterprise tax process management has been developed, reflecting the interconnection between the external tax environment, internal processes, and information-analytical flows, and systematizing the transformation of the functional role of such support and its implementation tools. The scientific novelty lies in rethinking the essence of accounting and analytical support as a key subsystem of corporate

tax management, operating on the principles of integration, adaptability, and proactivity. The practical value of the results lies in their applicability for enhancing the validity of tax decisions, minimizing risks, and ensuring effective adaptation of enterprises to a volatile and digitalized tax environment.

Keywords: *accounting and analytical support; corporate tax management; tax system; tax risks; integrated information systems; tax process management.*

Вступ. Сучасні зміни у податковій системі вже давно виходять за межі точкових коригувань законодавства і дедалі більше впливають на саму логіку управління податковими процесами на рівні підприємств. Посилення регуляторних вимог, цифровізація адміністрування та орієнтація на превентивний контроль змушують бізнес відмовлятися від суто формального підходу до виконання податкових зобов'язань і переходити до їх системного аналізу, прогнозування та обґрунтування. У таких умовах обліково-аналітичне забезпечення перестає бути лише інструментом накопичення інформації, натомість набуває значення важливого елементу управління, який визначає якість і своєчасність прийняття управлінських рішень. Водночас на практиці досить часто спостерігається розрив між обліковими даними, аналітичними розрахунками та управлінськими рішеннями, що ускладнює формування цілісного бачення податкових процесів і знижує ефективність управління ними.

З огляду на це метою дослідження є переосмислення сутності обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту та обґрунтування підходів до його розгляду як інтегрованої адаптивної системи. Для досягнення цієї мети у статті узагальнено існуючі наукові підходи до трактування зазначеної категорії, проаналізовано їх обмеження, досліджено вплив трансформації податкової системи на зміну її функціональної ролі, а також обґрунтовано місце обліково-аналітичного забезпечення у структурі корпоративного податкового менеджменту.

У результаті дослідження сформовано підхід, відповідно до якого обліково-аналітичне забезпечення розглядається не як сукупність окремих процедур, а як цілісна система, що поєднує облік, аналіз, прогнозування та управління в єдиному процесі. Запропоновано модель управління податковими процесами підприємства та окреслено напрями трансформації функціональної ролі обліково-аналітичного забезпечення в умовах нестабільного податкового середовища.

Літературний огляд. Проблематика обліково-аналітичного забезпечення в системі управління підприємством, зокрема у сфері оподаткування, дедалі активніше досліджується вітчизняними науковцями в умовах цифровізації економіки та трансформації податкового середовища. У сучасних дослідженнях простежується поступовий перехід від вузького трактування обліково-аналітичного забезпечення як інформаційної бази до його розуміння як інтегрованої системи підтримки управлінських рішень.

Так, Осадча О. розглядає обліково-аналітичне забезпечення як основу формування та реалізації податкового менеджменту підприємства, підкреслюючи його роль у забезпеченні обґрунтованості податкових рішень [1]. Подібний підхід простежується у дослідженні Могили І.-Л., де акцент зроблено на оцінці ефективності обліково-аналітичного забезпечення управління податком на додану вартість, що дозволяє

розширити його функції до рівня контролю та оптимізації податкових процесів [2].

Скасько О. І. та Шандарівський Ю. Т. розглядають обліково-аналітичне забезпечення як інструмент управління ресурсами підприємства, наголошуючи на його значенні для формування інформаційної бази прийняття управлінських рішень [3]. Водночас у роботі Руденка С. та співавторів обґрунтовано концептуальний підхід до обліково-аналітичного забезпечення управління розвитком підприємства, де воно трактується як комплексна система, що інтегрує інформаційні та аналітичні процеси [4].

Краєвський В. та співавтори акцентують увагу на ролі обліково-аналітичного забезпечення у забезпеченні економічної безпеки підприємства, підкреслюючи його значення для оцінювання ризиків та прийняття стратегічних рішень [5]. Таким чином, у сучасних дослідженнях поступово формується розуміння його як багатофункціональної системи, що виходить за межі традиційного облікового підходу.

Разом з тим, у працях Пшика Б. та Стасишина А. досліджуються особливості податкової політики підприємств в умовах воєнного стану, що підкреслює необхідність адаптації обліково-аналітичного забезпечення до нестабільного регуляторного середовища [6]. Грицай О. та Горбатий А. зосереджують увагу на облікових аспектах формування податкових розрахунків, вказуючи на важливість достовірності інформаційної бази для визначення податкових зобов'язань [7].

Беляєва Л., Пеняк Ю. та Карпова А. обґрунтовують організаційно-інформаційну модель обліково-аналітичного забезпечення податкових розрахунків, підкреслюючи необхідність систематизації інформаційних потоків [8]. Рижикова Н. І., Остапенко Р. М., Бірченко Н. О. та Луценко О. А. подають обліково-аналітичне забезпечення податкового менеджменту як систему інформаційної підтримки, що базується на використанні обліково-статистичного інструментарію та спрямована на аналіз і оптимізацію податкового навантаження підприємства, забезпечуючи ефективне управління податковими зобов'язаннями й обґрунтування управлінських рішень [9].

У свою чергу, Нагірняк М. Ф. акцентує увагу на ролі обліково-аналітичного забезпечення у системі управлінського контролю податкових витрат і зобов'язань [10], а Яремко І. на необхідності його удосконалення в умовах трансформації податкового середовища та цифровізації [11]. Мацелюх Н. та Гушленко І. досліджують методичні підходи до забезпечення оподаткування в умовах глобалізації [12], тоді як Пуголовко І. підкреслює вплив цифровізації та розвитку податкового комплексу на зміну підходів до управління податковими процесами [13].

Незважаючи на значну кількість наукових праць, слід зазначити, що більшість досліджень зосереджена або на обліковій, або на аналітичній складовій обліково-аналітичного забезпечення, тоді як питання

їх інтеграції у межах єдиної системи корпоративного податкового менеджменту залишається недостатньо розкритим. Недостатньо уваги також приділяється його адаптивному характеру в умовах динамічного податкового середовища, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Методологія. Методологічну основу дослідження становить поєднання загальнонаукових і спеціальних методів, обраних з урахуванням сучасних наукових підходів до обліково-аналітичного забезпечення та податкового менеджменту. Для узагальнення наукових позицій і виявлення їх обмежень застосовано методи теоретичного узагальнення, аналізу та порівняння. Системний підхід дозволив розглядати обліково-аналітичне забезпечення як цілісну підсистему корпоративного податкового менеджменту, а метод структурно-логічного моделювання обґрунтувати його місце та функціональні зв'язки у системі управління податковими процесами підприємства. Інформаційну базу дослідження сформовано на основі наукових праць з проблематики обліково-аналітичного забезпечення, податкового менеджменту та цифровізації, відібраних за критеріями актуальності та відповідності темі. Верифікація результатів здійснювалася шляхом їх логічного узгодження, порівняння з існуючими науковими підходами та узагальнення практики функціонування підприємств у сфері оподаткування.

Основна частина. Трансформаційні зміни податкової системи поступово змінюють саму логіку корпоративного податкового менеджменту, переводячи його з площини формального виконання податкових зобов'язань у сферу їх обґрунтування, прогнозування та постійного контролю. У сучасних наукових дослідженнях також підкреслюється, що податкові системи переходять до більш динамічних моделей адміністрування [11]. За таких умов визначальним стає не обсяг податкової інформації як такої, а здатність підприємства її впорядковувати, осмислювати та використовувати у процесі прийняття управлінських рішень. Саме тому обліково-аналітичне забезпечення набуває значення цілісної системи, що не лише відображає господарські процеси, а й забезпечує їх інтерпретацію з ура-

хуванням динаміки податкового середовища. У цьому контексті його доцільно розглядати як інструмент формування управлінської логіки у сфері оподаткування, а не як сукупність допоміжних процедур.

Практика функціонування підприємств свідчить, що проблема обліково-аналітичного забезпечення у сфері оподаткування проявляється не у відсутності інформації, а в її розірваності та втраті прикладного значення для формування податкових рішень. У працях науковців також зазначається фрагментарність інформаційного забезпечення податкових розрахунків та його недостатня інтеграція [7]. Дані бухгалтерського обліку формуються відповідно до встановлених правил, аналітичні розрахунки здійснюються окремо, тоді як податкові зобов'язання визначаються у власній логіці, яка не завжди узгоджується з попередніми етапами обробки інформації. У результаті навіть за наявності значного обсягу даних підприємство стикається з труднощами у їх використанні для обґрунтування податкової позиції.

За таких умов обліково-аналітичне забезпечення набуває значення механізму, що забезпечує узгодженість інформації, необхідної для прийняття рішень у сфері оподаткування. Йдеться не лише про правильність розрахунку податкових показників, а про можливість їх попереднього аналізу, прогнозування та оцінки наслідків для підприємства. Саме це дозволяє забезпечити більш виважений підхід до формування податкового навантаження та зменшити рівень невизначеності в умовах змін податкового регулювання.

З метою поглиблення теоретичних засад дослідження доцільним є узагальнення існуючих у науковій літературі підходів до трактування обліково-аналітичного забезпечення у контексті корпоративного податкового менеджменту, що дозволяє виявити їх змістовні характеристики та відмінності у підходах до визначення його сутності (табл. 1).

У межах існуючих підходів обліково-аналітичне забезпечення переважно розглядається як інформаційна або процесна категорія, що виконує допоміжну функцію щодо формування та підтримки управлінських рішень. Разом з тим ступінь урахування специфіки податкового менеджменту, зокрема особливостей

Таблиця 1

Підходи до трактування обліково-аналітичного забезпечення у податковому менеджменті

Підхід	Сутність	Обмеження	Що не враховано
Інформаційний підхід	Розглядає обліково-аналітичне забезпечення як сукупність облікових даних, що формують інформаційну базу для визначення податкових показників	Зосередженість на обліковій фіксації без належного аналітичного опрацювання	Недостатнє врахування інтерпретації інформації та її використання в управлінських процесах
Системний підхід	Характеризує обліково-аналітичне забезпечення як систему взаємопов'язаних елементів, що забезпечують формування інформаційного середовища управління	Узагальнений характер без деталізації податкової специфіки	Недостатня конкретизація ролі у процесах податкового менеджменту
Процесний підхід	Визначає забезпечення як послідовність етапів збору, обробки та аналізу інформації	Орієнтація на процедурну складову	Недостатня увага до результативності використання інформації
Управлінський підхід	Розглядає як елемент інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень	Недостатня деталізація у сфері оподаткування	Обмежене врахування специфіки податкових розрахунків і регулювання
Ризик-орієнтований підхід	Акцентує увагу на використанні інформації для ідентифікації та оцінювання податкових ризиків	Вузька функціональна спрямованість	Недостатнє охоплення функцій планування та комплексного аналізу

Джерело: сформовано автором на основі [6–10]

формування податкових зобов'язань та управління податковими ризиками, у різних підходах є неоднаковим, що зумовлює відмінності у їх інтерпретації та практичному застосуванні.

Узагальнення наведених підходів свідчить, що їх спільною рисою є орієнтація на інформаційне забезпечення процесів оподаткування, однак відсутнім залишається цілісний підхід до інтеграції облікової, аналітичної та управлінської складових у межах єдиної системи корпоративного податкового менеджменту. У більшості випадків акцент зміщується або на фіксацію податкової інформації, або на її часткову аналітичну обробку, тоді як питання взаємозв'язку між формуванням інформації, її інтерпретацією та використанням у процесі прийняття рішень залишається недостатньо розкритим. Сучасні підходи до обліково-аналітичного забезпечення також розглядають його як багаторівневу систему інформаційної підтримки управлінських рішень у сфері оподаткування [6, 9].

Це зумовлює необхідність переходу від фрагментарного трактування обліково-аналітичного забезпечення до його системного розуміння як інтегрованої конструкції, що забезпечує безперервний зв'язок між обліком, аналізом, прогнозуванням та управлінням у сфері оподаткування. Такий підхід дозволяє розглядати обліково-аналітичне забезпечення не як допоміжний елемент, а як ключову підсистему корпоративного податкового менеджменту.

З урахуванням зазначеного доцільним є візуальне представлення його місця у загальній системі

податкового менеджменту підприємства у вигляді структурно-логічної моделі (рис. 1), яка відображає взаємозв'язок зовнішнього податкового середовища, управлінських функцій та внутрішніх інформаційно-аналітичних процесів.

Модель відображає корпоративний податковий менеджмент як взаємопов'язану систему, що функціонує на стику зовнішнього податкового середовища та внутрішніх процесів підприємства. Зовнішнє середовище формується податковим законодавством, регуляторними змінами та практикою контролюючих органів і визначає обов'язкові правила формування та виконання податкових зобов'язань. Водночас внутрішнє середовище охоплює облікову політику, фінансові та управлінські процеси, рівень організації обліку й аналітики, які визначають здатність підприємства адаптуватися до цих вимог.

У цій системі обліково-аналітичне забезпечення виконує інтеграційну функцію, забезпечуючи зв'язок між даними обліку та управлінськими рішеннями у сфері оподаткування. Воно не обмежується фіксацією господарських операцій, а передбачає їх систематизацію, аналіз і використання для розрахунку, прогнозування та оцінки податкових зобов'язань і ризиків [7, 10]. Таким чином, узгодженість облікових, аналітичних і управлінських процесів забезпечує ефективність податкового менеджменту та перехід від реактивного до більш проактивного управління податками.

Разом з тим ефективність забезпечення такої узгодженості облікових, аналітичних та управлінських

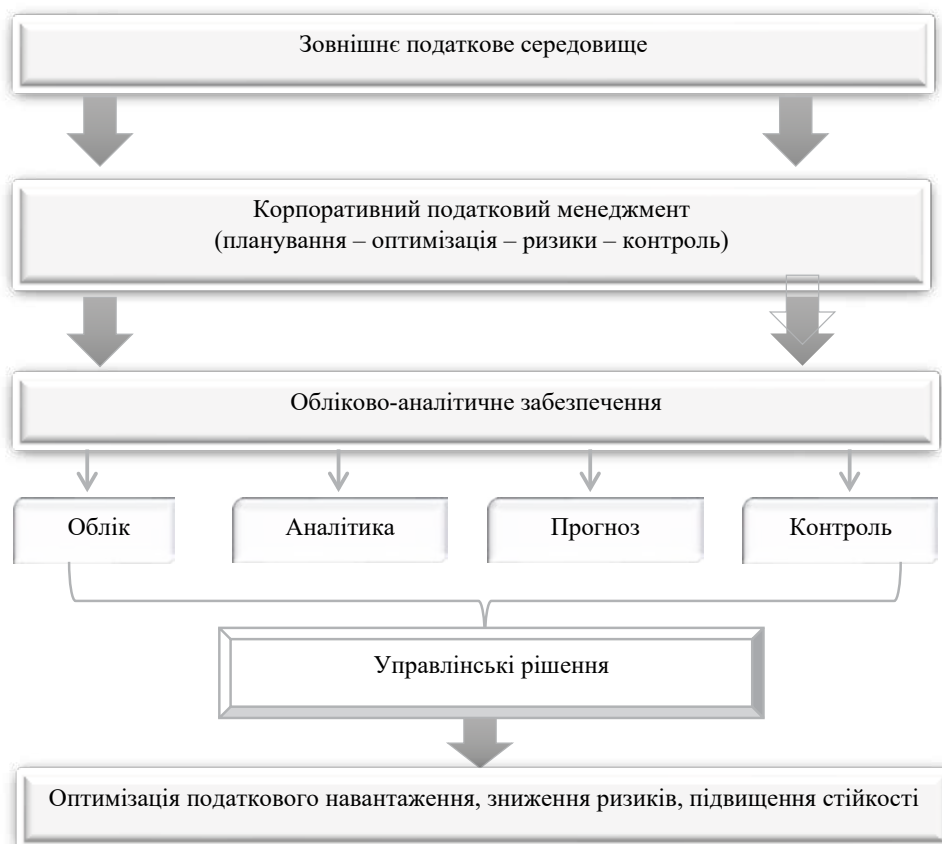

Рис. 1. Модель управління податковими процесами підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [10; 11]

процесів значною мірою визначається характером змін податкового середовища, в умовах якого функціонує підприємство. Сучасний етап розвитку податкової системи характеризується її трансформаційністю, що проявляється не лише у зміні окремих норм податкового законодавства, а й у переорієнтації підходів до адміністрування податків, посиленні вимог до прозорості діяльності суб'єктів господарювання та активному впровадженні цифрових технологій у процесі обліку, звітності й контролю. У наукових працях також наголошується на цифровізації податкового адміністрування та зростанні ролі автоматизованих інформаційних систем у забезпеченні податкового комплаєнсу [11, 13].

За таких умов обліково-аналітичне забезпечення не може залишатися незмінним, оскільки трансформаційні процеси безпосередньо впливають на вимоги до якості, структури та функціонального призначення інформації, що використовується у системі корпоративного податкового менеджменту. У сучасних дослідженнях також підкреслюється, що цифровізація та ускладнення податкового середовища зумовлюють необхідність переорієнтації обліково-аналітичних систем на більш інтегровані та динамічні моделі функціонування [8, 13]. Відповідно змінюється і його роль, від інструменту фіксації податкових показників до механізму, що забезпечує їх аналітичне осмислення, прогнозування та використання у процесі прийняття управлінських рішень.

З огляду на це трансформаційні зрушення у податковій системі доцільно розглядати не лише як зовнішній фактор впливу, а як передумову зміни внутрішньої логіки функціонування обліково-аналітичного забезпечення. Такий підхід дозволяє виявити, яким чином окремі прояви трансформації визначають напрями його розвитку та модифікують функціональне навантаження у системі податкового менеджменту підприємства. Зазначені зміни доречно узагальнити через призму трансформації функціональної ролі обліково-аналітичного забезпечення (табл. 2).

Трансформація податкової системи супроводжується зміною не лише окремих інструментів обліку та аналізу, а й внутрішньої логіки функціонування обліково-аналітичного забезпечення. Його роль поступово виходить за межі суто інформаційного супроводу податкових процесів і набуває більш змістовного характеру, як основи для формування та обґрунтування управлінських рішень. У таких умовах важливим стає не просто наявність інформації, а те, наскільки вона є узгодженою, своєчасною та придатною для подальшого використання в управлінні податковими зобов'язаннями.

У результаті виникає потреба не лише в переосмисленні його ролі, а й у впорядкуванні практичних інструментів, за допомогою яких ця система реалізується на підприємстві. Саме тому доцільним є узагальнення ключових інструментів обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту (табл. 3).

Узагальнення наведених інструментів свідчить, що обліково-аналітичне забезпечення корпоративного подат-

Таблиця 2

Трансформація податкової системи та зміна функціональної ролі обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту

Характер трансформації податкової системи	Зміна функціональної ролі обліково-аналітичного забезпечення
Перехід від стабільного до динамічного податкового регулювання	Зниження ефективності статичної облікової фіксації та зростання значення адаптивної аналітичної обробки інформації
Зміщення акценту з постфактум контролю на превентивне адміністрування	Інтеграція аналітичних процедур у процес формування податкових рішень та їх обґрунтування
Цифровізація податкового середовища та автоматизація контрольних процедур	Формування безперервних інформаційних потоків, підвищення оперативності та інтегрованості облікових і аналітичних систем
Ускладнення податкового регулювання та зростання ролі інтерпретації норм	Посилення значення аналітичного опрацювання даних та професійного судження при визначенні податкових показників
Запровадження ризик-орієнтованого підходу до податкового контролю	Трансформація забезпечення у інструмент ідентифікації, оцінки та мінімізації податкових ризиків
Інтеграція податкової системи у міжнародний економічний простір	Необхідність узгодження обліково-аналітичних процедур із міжнародними підходами та підвищення вимог до якості інформації

Джерело: сформовано автором на основі [11; 12]

Таблиця 3

Інструменти обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту

Інструмент	Сутність та управлінське значення
Облікові інструменти	Формують первинну та узагальнену інформацію про податкові зобов'язання на основі бухгалтерського та податкового обліку. Забезпечують базу для розрахунку податків і контролю їх виконання.
Аналітичні інструменти	Дозволяють оцінювати структуру, динаміку та ефективність податкових зобов'язань. Використовуються для виявлення тенденцій, відхилень і потенційних ризиків.
Прогнозно-планові інструменти	Забезпечують моделювання податкових наслідків управлінських рішень, сценарний аналіз і податкове планування з метою оптимізації податкового навантаження.
Інформаційно-цифрові інструменти	ERP-системи, електронні сервіси податкової звітності, автоматизовані системи обліку. Підвищують швидкість, точність та інтегрованість інформаційних процесів.
Контрольні інструменти	Внутрішній аудит, комплаєнс-процедури, податковий контроль. Забезпечують перевірку достовірності даних і зниження податкових ризиків.

Джерело: сформовано автором на основі [10; 11; 13]

Таблиця 4

Авторське бачення трансформації обліково-аналітичного забезпечення

Традиційна роль	Запропоноване бачення
Облік податкових зобов'язань як фіксація фактів господарської діяльності	Безперервне формування та оновлення податкової інформації в режимі реального часу
Аналітика як окремий етап після обліку	Аналітика як вбудований елемент процесу формування податкових рішень
Розділення облікових, аналітичних і управлінських функцій	Інтеграція обліку, аналізу та управління в єдину систему
Орієнтація на звітність і контроль	Орієнтація на прогнозування та попередження податкових ризиків
Реакція на зміни податкового середовища	Проактивне управління податковими процесами

Джерело: сформовано автором

кового менеджменту не обмежується лише фіксацією податкових зобов'язань, а формує багаторівневу систему підтримки управлінських рішень. Кожна група інструментів виконує власну функцію, однак їх ефективність проявляється саме у взаємодії, коли облікові дані переходять в аналітичну площину, далі у прогнозу, і завершуються управлінськими рішеннями.

Особливої уваги така інтеграція набуває в умовах трансформації податкової системи, коли зростає нестабільність нормативного середовища, посилюється роль цифрових технологій та підвищуються вимоги до прозорості податкових процесів. У наукових дослідженнях також підкреслюється, що в умовах цифровізації та ускладнення регуляторного середовища зростає значення інтегрованих аналітичних систем у податковому менеджменті підприємств [11]. У цих умовах підприємство змушене переходити від реактивної моделі управління податками до проактивної, де рішення приймаються не постфактум, а на основі попереднього аналізу та моделювання податкових наслідків. Тому, обліково-аналітичне забезпечення доцільно розглядати як ключовий елемент корпоративного податкового менеджменту, що забезпечує узгодженість між обліковими процесами, аналітикою та управлінськими рішеннями.

У процесі дослідження уточнено підхід до трактування обліково-аналітичного забезпечення корпоративного податкового менеджменту, який, на відміну від традиційного розуміння як інформаційної основи обліку податкових зобов'язань, передбачає його розгляд як інтегрованої адаптивної системи управління податковими процесами підприємства.

Для узагальнення результатів доцільно систематизувати відмінності між традиційним підходом до обліково-аналітичного забезпечення та авторською інтерпретацією, що дозволяє наочно відобразити зміну його функціональної ролі в умовах трансформації податкової системи (табл. 4).

Узагальнення результатів дослідження засвідчує, що обліково-аналітичне забезпечення корпоративного податкового менеджменту в умовах трансформації податкової системи перетворюється на інтегровану адаптивну систему, яка об'єднує облік, аналіз, прогнозування та управління податковими процесами. Його ключова роль полягає не лише у фіксації податкових зобов'язань, а й у формуванні аналітичної основи для прийняття проактивних управлінських рішень та мінімізації податкових ризиків в умовах динамічного регуляторного середовища.

Список використаних джерел:

- Осадча О. Обліково-аналітичне забезпечення формування та реалізації податкового менеджменту підприємства. *Вісник НУВГП*. 2025. № 4(112). С. 391–405. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202530>
- Могила І.-Л. А. Оцінка обліково-аналітичного забезпечення управління податком на додану вартість. *Modern Economics*. 2025. № 50. С. 119–128. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-16)
- Скасько О. І., Шандарівський Ю. Т. Обліково-аналітичне забезпечення управління запасами підприємства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2025. № 84. С. 145–149. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-84-16>
- Руденко С., Накісько О., Рижикова Н., Хахалев Д. Концепція обліково-аналітичного забезпечення управління сталим розвитком підприємства. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 3. С. 80–83. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-3-15>
- Краєвський В., Титенко Л., Паянок Т., Богдан С., Гмиря В. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2020. № 4(35). С. 87–98. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcactp.v4i35.221801>
- Пшик Б., Стасишин А. Податкова політика суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану в Україні. *Фінансовий простір*. 2024. № 1–2(53). С. 23–39. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1-2\(53\).2024.233839](https://doi.org/10.30970/fp.1-2(53).2024.233839)
- Грицай О., Горбатий А. Обліково-аналітичне забезпечення розрахунків за податками в операціях з реалізації майбутніх об'єктів нерухомості. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-19>

8. Беляєва Л., Пеняк Ю., Карпова А. Організаційно-інформаційна модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-14>
9. Рижикова Н. І., Остапенко Р. М., Бірченко Н. О., Луценко О. А. Аналіз оптимізаційних методів податкового навантаження на основі обліково-статистичного інструментарію. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17850128>
10. Нагірняк М. Ф. Обліково-аналітичне забезпечення управлінського контролю податковими витратами і податковими зобов'язаннями. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1(107). С. 120–129. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129)
11. Яремко І. Теоретичні і методичні аспекти удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління податками та податковою політикою на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-95>
12. Мацелюх Н., Гушленко І. Методичні підходи до обліково-аналітичного забезпечення оподаткування виведеного капіталу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-60>
13. Пуголюк І. Альтернативні методи управління взаємодією в податкових відносинах: виклики цифровізації та забезпечення податкового комплаєнсу. *Економічні горизонти*. 2024. № 2–3(28). С. 214–220. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(28\).2024.310211](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(28).2024.310211)

References:

1. Osadcha O. (2025) Oblikovo-analitychne zabezpechennia formuvannia ta realizatsii podatkovoho menezhmentu pidpryiemstva [Accounting and analytical support for the formation and implementation of enterprise tax management]. *Visnyk NUVHP*, no. 4(112), pp. 391–405. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202530>
2. Mohyla I.-L. (2025) Otsinka oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia podatkom na dodanu vartist [Assessment of accounting and analytical support for value added tax management]. *Modern Economics*, no. 50, pp. 119–128. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-16)
3. Skasko O. I., Shandariivskiy Yu. T. (2025) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia zapasamy pidpryiemstva [Accounting and analytical support for enterprise inventory management]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*, no. 84, pp. 145–149. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2025-84-16>
4. Rudenko S., Nakisko O., Ryzhykova N., Khakhalev D. (2024) Kontseptsiia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia stalym rozvytkom pidpryiemstva [Concept of accounting and analytical support for enterprise sustainable development management]. *Aktualni problemy innovatsiyoi ekonomiky ta prava*, no. 3, pp. 80–83. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-3-15>
5. Kraievskiy V., Titenko L., Paiank T., Bohdan S., Hmyria V. (2020) Oblikovo-analitychne zabezpechennia otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva [Accounting and analytical support for assessing the level of enterprise economic security]. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, no. 4(35), pp. 87–98. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcapter.v4i35.221801>
6. Psyk B., Stasyshyn A. (2024) Podatkova polityka subiektiv hospodariuvannia v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Tax policy of business entities under martial law in Ukraine]. *Finansovi prostir*, no. 1–2(53), pp. 23–39. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.1-2\(53\).2024.233839](https://doi.org/10.30970/fp.1-2(53).2024.233839)
7. Hrytsai O., Horbatiy A. (2024) Oblikovo-analitychne zabezpechennia rozrakhunkiv za podatkami v operatsiiah z realizatsii maibutnih obiektiv nerukhomosti [Accounting and analytical support for tax settlements in transactions involving the sale of future real estate objects]. *Економіка та суспільство*, no. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-19>
8. Bieliaieva L., Peniak Yu., Karpova A. (2022) Orhanizatsiino-informatsiina model oblikovo-analitychnoho zabezpechennia rozrakhunkiv za podatkami [Organizational and information model of accounting and analytical support for tax settlements]. *Економіка та суспільство*, no. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-14>
9. Ryzhykova N., Ostapenko R., Birchenko N., Lutsenko O. (2025) Analiz optymizatsiinykh metodiv podatkovoho navantazhennia na osnovi oblikovo-statystychnoho instrumentarii [Analysis of optimization methods of tax burden based on accounting and statistical tools]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, no. 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17850128>
10. Nahirniak M. F. (2024) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinskoho kontroliu podatkovymi vytratamy i podatkovymi zobov'iazanniamy [Accounting and analytical support of managerial control of tax expenses and tax liabilities]. *Економіка, управління та адміністрування*, no. 1(107), pp. 120–129. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129)
11. Yaremko I. (2026) Teoretychni i metodychni aspekty udoskonalennia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia podatkami ta podatkovoiu politykoiu na pidpryiemstvi [Theoretical and methodological aspects of improving accounting and analytical support for tax and tax policy management at the enterprise]. *Економіка та суспільство*, no. 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-95>
12. Matseliukh N., Hushlenko I. (2022) Metodychni pidkhody do oblikovo-analitychnoho zabezpechennia opodatkuvannia vyvedenoho kapitalu v umovakh hlobalizatsii [Methodological approaches to accounting and analytical support for exit capital taxation in the context of globalization]. *Економіка та суспільство*, no. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-60>
13. Puholovko I. (2024) Alternatyvni metody upravlinnia vzaemodiieiu v podatkovykh vidnosynakh: vykyky tsyfrovizatsii ta zabezpechennia podatkovoho komplaiensu [Alternative methods of managing interaction in tax relations: challenges of digitalization and ensuring tax compliance]. *Економічні горизонти*, no. 2–3(28), pp. 214–220. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(28\).2024.310211](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(28).2024.310211)

Дата надходження статті: 18.03.2026

Дата прийняття статті: 08.04.2026

Дата публікації статті: 24.06.2026